

Горєлова В.Ю.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Горелкіна К.Г.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

КОРУПЦІЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ ТА ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ

Корупція в кримінальному процесі є системним явищем, яке не лише підриває довіру до правосуддя, але й спотворює його сутність, перетворюючи на інструмент захисту інтересів представників влади, чиновників, політичних еліт, впливових груп і злочинних угруповань. У статті досліджуються основні форми корупційних проявів у кримінальному провадженні, зокрема хабарництво, неправомірний тиск на учасників процесу, змовництво між правоохоронцями та злочинними угрупованнями, а також зловживання процесуальними повноваженнями. Особливу увагу приділено аналізу впливу корупції на доказовий процес, який перетворюється на формальність, де юридична сила доказів визначається не їхньою об'єктивністю, а лояльністю до певних інтересів.

Важливим аспектом дослідження є оцінка міжнародних механізмів протидії корупції, зокрема Конвенції ООН проти корупції (2003) та рекомендації GRECO (Group of States Against Corruption) та OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). Підкреслено, що хоча ці інструменти мають значний потенціал, їхня ефективність обмежується через формальне виконання вимог без реальних системних змін. Наприклад, незалежність суддів, запобігання конфліктам інтересів і прозорість фінансування політичних партій часто залишаються на рівні декларацій.

У статті запропоновано комплексний підхід до боротьби з корупцією, який включає в себе судову реформу, цифровізацію процесів, посилення громадського контролю і прозорість фінансування політичних партій та суворі санкції за порушення.

Зроблено висновок, що подолання корупції вимагає не лише законодавчих змін, а й соціальної трансформації, переосмислення цінностей та політичної волі. Лише поєднання цих чинників може забезпечити стійкі результати та відновлення довіри до інститутів правосуддя. Стаття підкреслює, що успіх залежить від поєднання законодавчих змін, технологій і політичної волі.

Ключові слова: корупція, кримінальний процес, доказовий процес, незалежність суддів, GRECO, OECD, Конвенція ООН проти корупції, цифровізація.

Постановка проблеми. Корупція в кримінальному процесі виступає не лише як окремих соціально-правовий феномен, а як глибоко вкорінене системне викривлення механізмів здійснення правосуддя. Вона пронизує всі етапи провадження – від досудового розслідування до остаточного судового рішення – і формує викривлену модель правозастосування, де домінують приватні інтереси над суспільним благом. Втрата неупередженості, маніпуляції доказами, навмисне затягування справ, змовницькі зв'язки між слідчими, прокурорами й представниками кримінальних структур – усе це набуває ознак не поодиноких відхилень, а сталих практик. Особливу тривогу викликає трансформація доказового про-

цесу на користь формальних угод, що підмінюють реальне з'ясування істини – зокрема, майже 60% вироків у корупційних справах 2023 року ґрунтувалися на угодах про визнання винуватості. Така статистика свідчить про глибоку ерозію довіри до судової системи та обумовлює необхідність переосмислення методів подолання корупційного тиску в межах кримінального провадження. Мова йде не лише про оновлення нормативної бази, а й про потребу інституційної перебудови, технологічної модернізації та міжнародної синергії в реалізації принципів справедливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти використання корупційних механізмів у кримінальному процесі досліджували

такі науковці, як: В. Л. Ортинський (2020) [1] (досліджує кримінально-правову характеристику корупційних злочинів в Україні, аналізуючи їхні особливості та правові наслідки), В. М. Дубас (2022) [2] (аналізує зміни в кримінальному процесуальному законодавстві України в умовах воєнного стану, зокрема щодо антикорупційного судочинства), В. В. Долежан (2021) [3] (розглядає антикорупційну політику в Україні, пропонує шляхи її вдосконалення та підвищення ефективності), В. В. Ковальчук (2020) [4] (вивчає маніпуляції з доказами в кримінальному процесі, розкриваючи методи та наслідки таких дій), Ю. М. Павліченко (2022) [5] (досліджує питання незалежності судової влади в Україні, аналізуючи її роль у протидії корупції), А. П. Самсонов (2020) [6] (розглядає міжнародні стандарти боротьби з корупцією, аналізуючи їхнє застосування в Україні), П. О. Яременко (2021) [7] (досліджує роль громадського контролю у протидії корупції, аналізуючи його ефективність та вплив на судовий процес).

Постановка завдання. Метою статті є аналіз корупційних механізмів у кримінальному процесі та розробка рекомендацій щодо їх подолання. Для досягнення цієї мети необхідно дослідити форми корупційних проявів у кримінальному провадженні, проаналізувати вплив корупції на доказовий процес, оцінити ефективність міжнародних антикорупційних інструментів, запропонувати комплексний підхід до боротьби з корупцією. Результати дослідження мають стати основою для подальших наукових дискусій та практичних кроків щодо реформування кримінального процесу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Корупція в кримінальному процесі являє собою системне явище, що виражається у зловживанні службовим становищем, купівлі-продажу впливу, фальсифікації доказів або інших протиправних діях, спрямованих на викривлення ходу правосуддя. Це явище не лише підриває довіру до інститутів держави, але й деформує саму сутність кримінального провадження, перетворюючи його на інструмент захисту інтересів окремих осіб або груп.

Згідно з сучасними підходами, корупція в кримінальному процесі може проявлятися у різних формах: 1) хабарництво (підкуп суддів, прокурорів, слідчих); 2) неправомірний тиск на свідків, експертів або потерпілих, 2) змовництво між правоохоронцями та злочинними угрупованнями; 3) зловживання процесуальними повноважен-

нями (навмисне затягування справ, незаконне закриття кримінальних проваджень).

Як зазначає В.П. Гмирко, корупційні механізми у правозастосуванні спотворюють саму суть доказового процесу, перетворюючи його з об'єктивного інструменту встановлення істини на формальну процедуру, де вирішальне значення має не об'єктивність доказів, а їх відповідність певним зацікавленим сторонам [8]. Відбувається так зване спотворення доказової бази через цілеспрямовану фальсифікацію доказів (Ковальчук В.В., 2020) [4], селективне використання матеріалів справи та тиск на експертів для отримання потрібних висновків. Ці корупційні практики підривають базові принципи а саме: об'єктивність розслідування, рівність сторін у процесі та презумпцію невинуватості. Ці явища формують "паралельну" систему правосуддя, де формальні процедури зберігаються, але їх зміст викривлюється (Ортинський В., 2020 [1]; Долежан В.В., 2021 [3]).

Корупція залишається однією з найсерйозніших загроз для правової системи України, особливо в контексті доказового процесу. Вона впливає на всі етапи судочинства – від розслідування злочинів до ухвалення судових рішень. Зловживання владою, маніпуляції з доказами, м'якість покарань і затягування розгляду справ підривають довіру громадян до правосуддя.

Наведена таблиця містить конкретні дані та приклади, які ілюструють, яким чином корупція впливає на доказовий процес в Україні. Вона базується на аналітичних матеріалах та дослідженнях щодо діяльності судової системи й антикорупційних органів.

Тому боротьба з корупцією в кримінальному процесі потребує не лише національних механізмів, але й інтеграції міжнародних стандартів. Серед ключових документів, що впливають на формування антикорупційної політики, варто виділити конвенцію ООН проти корупції (2003 р.) [14] та рекомендації GRECO [15].

Конвенція ООН проти корупції (2003 р.) [9], є основним міжнародним інструментом протидії корупції. Як зазначав Д. Ковачевський [16], Конвенцію ООН проти корупції називають «глобальною конституцією» антикорупційної боротьби через її всеосяжний характер. Конвенція ООН [9] насправді є двоголосою симфонією між проголошеними ідеалами та суворою реальністю. Цей документ [9] не просто встановлює правила, а кардинально змінює парадигму міжнародного співробітництва у сфері протидії корупції. Кон-

Вплив корупції на доказовий процес в Україні

Фактор впливу	Опис ситуації
Використання угод про визнання винуватості	У 2023 році майже 50% вироків у корупційних справах були винесені на підставі угод про визнання винуватості. За ст. 369 КК України з 1 430 вироків 851 (майже 60%) ухвалені на основі таких угод [9].
М'якість покарань	З початку 2024 року в Україні було винесено 1 758 вироків за корупційні правопорушення. У 98% випадків покаранням став штраф, лише у 1,5% – позбавлення волі [10].
Корупція на найвищому рівні	У травні 2023 року голову Верховного Суду Всеволода Князева викрили на отриманні хабара у 2,7 мільйона доларів США [11].
Вплив корупції на судові рішення	У 2020 році судді Конституційного Суду України визнали статтю про незаконне збагачення неконституційною, викликавши підозри щодо конфлікту інтересів [12].
Затримки у судових процесах	Моніторинг судових засідань у справах "топ-корупції" показав, що з 450 запланованих засідань 220 не відбулися, здебільшого через відсутність складу суду [13].

Таблиця 1 побудована на підставі використаних в неї джерел.

венція стала революцією у міжнародному праві, вперше об'єднавши превентивні механізми (від декларування доходів до етичних кодексів), кримінальні санкції (включно з новими складами злочинів) та міжнародні інструменти повернення активів. Проте її справжня в механізмі оцінки виконання, який на жаль, часто перетворюється на бюрократичну формальність. Найбільш суперечливим залишається положення про незалежність судів. Так у конвенції вимагаються притримування об'єктивних критеріїв призначення суддів, захисту від політичного тиску, прозорості судових рішень. Але український досвід останніх років показує, що навіть за наявності прогресивних законів системні зміни потребують довгий час на становлення цих критеріїв.

Інноваційний підхід Конвенції ООН [14] – визнання громадянського суспільства рівноправним учасником антикорупційної політики. Проте на практиці органи влади часто імітують співпрацю, так звані «громадські ради» стають декорацією, правозахисники стикаються з неправомірним тиском. І не дивлячись на те, що після ратифікації у 2006 році Україна [17] створила нові антикорупційні органи, прийняла десятки законів і впровадила електронні системи, статистика свідчить (Графік 1), що зростання виявлених випадків корупції часто відображає не погіршення ситуації, а посилення боротьби з нею.

Тому Конвенція ООН, її ефективність, залежить не від формального виконання рекомендацій, а від здатності кожної країни переосмислити саму природу владних відносин. Як зазначають дослідники (Гмирко, 2010 [8]; Самсонов, 2020 [6]), корупція є не лише злочином, а способом

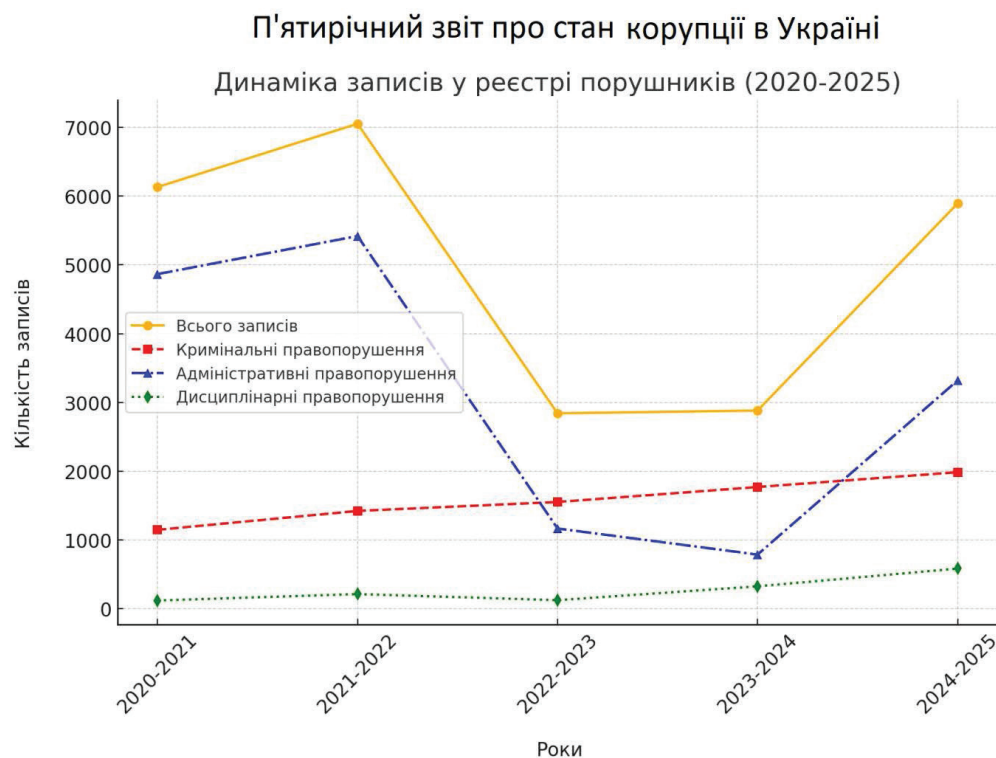
функціонування певних систем, що вимагає глибинних інституційних змін.

Першого травня 1999 року, державами-членами Ради Європи, була створена GRECO – це спеціалізована організація Ради Європи, яка займається моніторингом антикорупційних реформ. Цей моніторинг поєднує в собі експертний аналіз політичний тиск, практичні рекомендації індивідуальні для кожної країни. GRECO жорстко критикує так звані «камуфляжні» реформи, завдяки котрим формально змінюються процедури призначення суддів, але фактично зберігаються механізми політичного впливу [19].

В Україні спостерігається парадокс: міжнародні антикорупційні зобов'язання виконуються на папері, але реальних змін немає. Міжнародні моніторингові органи (GRECO [15] та OECD [20]), неодноразово фіксували розрив між законодавчими новаціями та їх практичною імплементацією. Яскравим прикладом слугує створення нових антикорупційних органів, з обмеженими повноваженнями або без механізмів їхньої реальної незалежності. Аналіз судової реформи (Таблиця 2) демонструє, що близько 87% суддів з проблемною репутацією успішно пройшли процедуру переатестації, що свідчить про збереження колишніх кадрових моделей.

Проблема "камуфляжних" реформ особливо помітна в тому, як держава витрачає гроші. На папері нібито запроваджують чесні правила, але на ділі знаходять способи їх обійти. Дуже мало справ про велику корупцію доходять до суду. Це показує, що в роботі правоохоронних органів є серйозні недоліки. Виходить, що коли намагаються щось змінити, система просто пристосову-

Графік 1



Графік побудований автором на підставі статистики реєстру Національного агентства з питань запобігання корупції [18].

Таблиця 2

Судові реформи в Україні

Реформа / Інституція	Основні зміни та події	Проблеми та результати
Загальний стан судової системи	Судова реформа розпочата у 2016 році, спрямована на незалежність судів, підвищення довіри.	Низька довіра (7% після Революції Гідності). Більшість суддів залишилися корумпованими.
Верховний Суд України	Створено новий Верховний Суд.	23% суддів – недобросесні. Кваліфікаційне оцінювання провалено. Політичний вплив.
Вищий антикорупційний суд (ВАКС)	Запроваджено у 2019 році за участі міжнародних експертів (ГРМЕ з правом вето).	Успішний приклад: незалежний суд, понад 50 вироків у корупційних справах.
Вища рада правосуддя (ВРП) та Вища кваліфікаційна комісія суддів (ВККС)	У 2019 році прийнято закон №1008 для оновлення складу за участі міжнародних експертів.	ВРП та ВККС заблокували реформу. Частина нових членів (напр., Роман Маселько) – добросесні, але є сумнівні призначення (Дмитро Лук'янов).
Конституційний Суд (КС)	У 2020 році КС скасував кримінальну відповідальність за декларації, що викликало протести.	Політична залежність. У 2022 році запроваджено конкурсний відбір суддів, але з вадами.
Окружний адміністративний суд Києва (ОАСК)	У 2020 році оприлюднені "плівки Вовка" – докази корупції. Подано законопроект про ліквідацію.	ОАСК лишається корумпованим. Законопроекти №5369 та №5067 не реалізовані.
Карта судової реформи (2020)	План дій від громадських організацій для створення незалежної судової влади.	Частина рекомендацій не виконана через опір суддівської корпорації та політиків.

Таблиця 2 створена авторами на підставі аналітичного центру «Фундація DEJURE» [21].

ється, щоб все залишилося як було. Щоб це виправити, недостатньо просто прийняти нові закони. Потрібні глибокі зміни в самій системі.

Як показали оцінки четвертого раунду моніторингу України в рамках Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією, опублікованим Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [22] навіть створення Вищої ради правосуддя не усунуло проблему «управління судами». Крім того, ОЕСР опублікувала окремий звіт, присвячений запобіганню та переслідуванню корупції в державних підприємствах України [23], який став важливим документом для реформування державних підприємств та вдосконалення антикорупційної політики в цій сфері.

Рекомендації організації акцентують на реальній, а не паперовій відокремленості слідчих від політичного тиску. Акцент зроблено саме на автоматизований розподіл справ, що дає можливість виключити так зване «ручне керування». Також в рекомендаціях зроблено зауваження на публічній декларації конфліктів інтересів. Публічна декларація конфліктів інтересів – це офіційний документ, у якому особа, що займає публічну посаду, розкриває інформацію про свої приватні інтереси, які можуть впливати на її службові обов'язки [24]. Декларація допомагає ідентифікувати такі ситуації та вжити заходів для їх врегулювання між потенційним (коли приватний інтерес може вплинути на об'єктивність прийняття рішень) і реальним (коли приватний інтерес вже впливає на об'єктивність або неупередженість рішень) конфліктом інтересів.

GRECO [10] викриває парадокс в системі кримінальної юстиції, а саме це політичне фінансування. У багатьох країнах ухвалюються закони для забезпечення фінансової прозорості, проте на практиці політики часто знаходять способи обходити ці норми, зокрема через використання

"тіньових" пожертв. Це створює ситуацію, коли, незважаючи на формальне дотримання законодавства, фактична корупція та непрозорість залишаються поширеними.

Яскравий приклад – рекомендації для Молдови (5-й раунд) щодо контролю за «тіньовими» пожертвами [25]. Ця країна, як і Україна, стикається з проблемами непрозорого фінансування політичних партій, що безпосередньо впливає на незалежність правоохоронних та судових інституцій. Дослідження молдовського кейсу дозволяє виокремити ключові слабкі місця системи, а також запропоновані міжнародними експертами механізми їх подолання, які можуть бути корисними для України у контексті подібних викликів.

Незважаючи на ці рекомендації, впровадження змін стикається з труднощами через опір з боку політичних еліт, які мають інтереси у збереженні статус-кво. Це підкреслює необхідність не лише ухвалення законів, але й створення ефективних механізмів їхнього виконання та залучення громадянського суспільства до процесу моніторингу та контролю.

Також спеціалізована організація Ради Європи наполягає на повній диджиталізації судових процесів, автоматичному фіксуванні всіх процесуальних дій, публічних реєстрах рішень.

Це все показує, що GRECO – це потужний інструмент всесвітнього тиску у кримінальному процесі на міжнародному рівні. Але GRECO не є панацеєю, а може бути лише індикатором системних проблем, каталізатором реформ і так званім "віконцем можливостей" для громадянського суспільства. Справжня ефективність залежить не від звітів у Страсбурзі, а від готовності національних еліт до змін.

Зміцнення незалежності судової влади є ключовим чинником демократичного розвитку та верховенства права, що вимагає усунення полі-

Таблиця 3

Рекомендації ОЕСР для Молдови

Рекомендація	Деталі
Посилення контролю за фінансуванням політичних партій	Впровадження механізмів для ідентифікації та перевірки джерел пожертв. Обмеження або заборона анонімних та готівкових внесків.
Підвищення прозорості фінансових звітів	Зобов'язання партій регулярно публікувати детальні фінансові звіти. Створення незалежних органів для перевірки та аудиту цих звітів.
Посилення санкцій за порушення	Введення суворих покарань для партій та кандидатів, які порушують правила фінансування. Забезпечення ефективного правозастосування для запобігання безкарності.

Таблиця 3 створена авторами на підставі робочої програми Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії (ACN) на 2023–2026 роки [26].

тичного впливу на процеси відбору, призначення та дисциплінарної відповідальності суддів. Формування прозорості, об'єктивної та неупередженої системи правосуддя можливе лише за умови впровадження механізмів, що унеможливають зовнішній тиск на суддівський корпус, а також гарантують їхню професійну автономність.

Подолання конфлікту інтересів серед прокурорів і слідчих є невід'ємною складовою ефективною кримінальної юстиції, адже саме ці посадові особи безпосередньо впливають на якість досудового розслідування та судового провадження. Удосконалення механізмів контролю, зокрема посилення етичних норм, створення незалежних органів нагляду та підвищення рівня відповідальності за порушення, сприятиме зменшенню корупційних ризиків у сфері правозастосування.

Прозорість фінансування політичних партій є критично важливою, оскільки нерегульовані та непрозорі фінансові потоки можуть безпосередньо впливати на судові та слідчі процеси, підриваючи довіру громадськості до інституцій правосуддя. Забезпечення відкритого доступу до інформації про джерела фінансування політичних суб'єктів, створення ефективних механізмів контролю та запровадження дієвих санкцій за порушення дозволить зменшити політичну залежність судових і правоохоронних органів.

Запровадження електронного документообігу, також є важливим інструментом мінімізації корупційних ризиків. Автоматизація процесів значно знижує можливості для несанкціонованого втручання та маніпуляцій з документами. Використання цифрових технологій у правозастосовній

діяльності забезпечує прозорість, ефективність та об'єктивність судового та слідчого процесів, що, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня суспільної довіри до інституцій правосуддя.

Висновки. На підставі вищезазначеного, можна стверджувати про наступне. Особливе місце щодо боротьби з корупцією займає Конвенція ООН проти корупції (2003) та рекомендації GRECO, оскільки вони поєднують глобальні стандарти боротьби з корупцією з індивідуальним підходом до моніторингу корупційних проявів. Водночас Стамбульський план дій ОЕСР та програми міжнародної технічної допомоги забезпечують практичні інструменти для реалізації цих стандартів. Разом з тим, головною проблемою залишається формальне виконання вимог без системних змін. Аналогічно, рекомендації GRECO щодо прозорості фінансування політичних партій часто ігноруються через відсутність реальних санкцій.

Для подолання цих викликів необхідний комплексний підхід, що включає: 1) повну цифровізацію судових і слідчих процесів, зокрема автоматизований розподіл справ та публічні реєстри рішень, що зменшить можливості для маніпуляцій; 2) створення незалежних органів нагляду за фінансуванням політиків із повноваженнями блокувати анонімні транзакції; 3) інституційне закріплення громадського контролю, наприклад, через розширення повноважень антикорупційних НГО та обов'язкову публічність звітів про виконання міжнародних рекомендацій.

Важливо підкреслити, що успіх зазначеного залежить не лише від законодавчих новацій,



Рис. 1. Основні заходи щодо забезпечення прозорості та боротьби з корупцією

а й від соціальної трансформації. Поєднання міжнародного аудиту, цифрових інструментів і громадського тиску може забезпечити реальні зміни. Таким чином, подальші дослідження мають зосередитись на адаптації міжнародних механізмів до специфіки української правової системи, зокрема

через порівняльний аналіз із країнами Східної Європи.

Отже, без політичної волі, технологічного оновлення та громадського контролю міжнародні антикорупційні стандарти так і не вийдуть за межі формальностей.

Список літератури:

1. Ортинський В. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із корупцією в Україні. *Юридична наука*. 2020. № 2. С. 45–57.
2. Дубас В. М. Аналіз змін до кримінального процесуального законодавства України в період воєнного стану щодо антикорупційного судочинства. *Правова держава*. 2022. № 5. С. 89–102.
3. Долежан В. В. Антикорупційна політика в Україні. Харків, 2021. 314 с.
4. Ковальчук В. В. Маніпуляції з доказами у кримінальному процесі. *Кримінальне судочинство*. 2020. № 2. С. 98–110.
5. Павліченко Ю. М. Питання незалежності судової влади. *Український юридичний часопис*. 2022. № 1. С. 55–68.
6. Самсонов А. П. Міжнародні стандарти боротьби з корупцією. Львів, 2020. 192 с.
7. Яременко П. О. Роль громадського контролю у протидії корупції. *Антикорупційні студії*. 2021. № 3. С. 120–135.
8. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація. Дніпропетровськ, 2010. 210 с.
9. Десятиліття корупції в Україні: побороти чи очолили? *LexInform*. URL: <https://lexinform.com.ua/podii/desyatylittya-korupsiyi-v-ukrayini-poboroly-chy-ocholyly/> (дата звернення: 04.04.2025).
10. Корупція в судовій системі України: 98% вироків – штрафи, 1,5% – ув'язнення. URL: <https://surl.li/nrldgp> (дата звернення: 04.04.2025).
11. Ржеутська Л. Корупція у Верховному Суді: масштаб справді неймовірний. URL: <https://surl.li/cbtszw> (дата звернення: 04.04.2025).
12. Думанська М. Судді Конституційного Суду прийняли рішення у власних інтересах. URL: <https://surl.li/wprawdl> (дата звернення: 04.04.2025).
13. У 2024 році ДБР розслідувало майже 156 тисяч кримінальних проваджень. *Юридична газета*. URL: <https://surl.li/xlfwmq> (дата звернення: 04.04.2025).
14. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: прийнята 31 жовт. 2003 р. *Організація Об'єднаних Націй*. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/corruption.shtml (дата звернення: 05.04.2025).
15. Compliance Report on Ukraine. URL: <https://surl.li/qwspqw> (дата звернення: 05.04.2025).
16. Ковачевський Д. Конвенція ООН проти корупції: глобальний стандарт чи формальність? *Журнал міжнародного права*. 2019. № 3. С. 112–125.
17. United Nations Convention against Corruption (2003). Офіційний текст Конвенції (українською). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 05.04.2025).
18. НАЗК України. Статистика реєстру за 2020–2025 роки. *Національне агентство з питань запобігання корупції*. 2025. URL: <https://corruptinfo.nazk.gov.ua> (дата звернення: 06.04.2025).
19. GRECO знову критикує Україну за "камуфляжні" антикорупційні реформи. *Європейська правда*. 2024. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/03/15/7167238/> (дата звернення: 06.04.2025).
20. Organisation for Economic Co-operation and Development. OECD. 2017. URL: <https://www.oecd.org/en/countries/ukraine.html> (дата звернення: 07.04.2025).
21. Судова реформа в Україні: короткий огляд / *Фундація DEJURE*. URL: <https://surl.lu/ifbygl> (дата звернення: 06.04.2025).
22. Організація економічного співробітництва та розвитку. Антикорупційні реформи в Україні: Четвертий раунд моніторингу Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією. OECD. 2017. URL: <https://surl.li/dqvicf> (дата звернення: 06.04.2025).
23. Організація економічного співробітництва та розвитку. Попередження та переслідування корупції в державних підприємствах: Спеціальний звіт у рамках четвертого раунду моніторингу України. OECD. 2018. URL: <https://surl.lu/tcuged> (дата звернення: 06.04.2025).
24. GRECO (Група держав проти корупції). Fifth Evaluation Round: Corruption Prevention in Respect of Members of Parliament, Judges and Prosecutors (Ukraine). 2021. URL: <https://surl.lu/isdstq> (дата звернення: 06.04.2025).

25. OECD. *Istanbul Anti-Corruption Action Plan: 5th Round Monitoring Report on Moldova* / Organisation for Economic Co-operation and Development. 2021. URL: [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/GF/WD\(2022\)21/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/GF/WD(2022)21/en/pdf) (дата звернення: 06.04.2025).

26. OECD Anti-Corruption Work Programme 2023–2026 / Organisation for Economic Co-operation and Development. 2023. 56 с. URL: <https://surl.li/nvezsg> (дата звернення: 06.04.2025).

**Horielova V.Yu., Gorelkina K.H. CORRUPTION IN CRIMINAL PROCEEDINGS:
DEFORMATION OF JUSTICE AND WAYS TO RESTORE TRUST**

Corruption in criminal proceedings is a systemic phenomenon that not only undermines trust in justice, but also distorts its essence, turning it into a tool to protect the interests of government officials, political elites, influential groups and criminal gangs. The article examines the main forms of corruption in criminal proceedings, in particular, bribery, undue pressure on participants to the proceedings, collusion between law enforcement officers and criminal groups, and abuse of procedural powers. Particular attention is paid to the analysis of the impact of corruption on the evidentiary process, which turns into a formality, where the legal force of evidence is determined not by its objectivity, but by loyalty to certain interests.

An important aspect of the study is the assessment of international anti-corruption mechanisms, in particular the UN Convention against Corruption (2003) and the recommendations of GRECO (Group of States against Corruption) and OECD (Organization for Economic Co-operation and Development). It is emphasized that although these instruments have considerable potential, their effectiveness is limited by formal compliance without real systemic changes. For example, the independence of judges, prevention of conflicts of interest and transparency of political party funding often remain at the level of declarations.

The article proposes a comprehensive approach to fighting corruption, which includes judicial reform, digitalization of processes, strengthening of public control and transparency of political party financing, and strict sanctions for violations.

The authors conclude that overcoming corruption requires not only legislative changes, but also social transformation, rethinking of values and political will. Only a combination of these factors can ensure sustainable results and restore trust in justice institutions. The article emphasizes that success depends on a combination of legislative changes, technology and political will.

Key words: corruption, criminal procedure, evidentiary process, judicial independence, GRECO, OECD, UN Convention against Corruption, digitalization.